

Podmínky ve věznicích

Aktuální k 31. lednu 2025

Článek 3 Úmluvy

Nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.

Článek 8 Úmluvy

1. Každý má právo na respektování svého soukromého (...) života (...).
2. Státní orgán nemůže do výkonu tohoto práva zasahovat kromě případů, kdy je to v souladu se zákonem a nezbytné v demokratické společnosti v zájmu (...) veřejné bezpečnosti (...) ochrany pořádku a předcházení nepokojům a zločinnosti, ochrany zdraví nebo morálky nebo ochrany práv a svobod jiných.

Obecné zásady

K postavení vězněných osob

„69 (...) Vězni obecně požívají všech základních práv a svobod zaručených Úmluvou, s výjimkou práva na svobodu, u kterého zákonné zbavení svobody spadá pod článek 5 Úmluvy. Takové osoby např. nesmějí být vystaveny špatnému zacházení či nelidským a ponižujícím trestům nebo podmínkám (...).

Hirst proti Spojenému království (č. 2)

č. 74025/01, rozsudek velkého senátu ze dne 6. října 2005

K použitelnosti článku 3 Úmluvy

„97. Má-li špatné zacházení spadat do působnosti článku 3, musí dosáhnout určité minimální úrovně závažnosti. Posouzení tohoto minima je relativní; závisí na všech okolnostech případu, například délce trvání takového zacházení, jeho dopadech na fyzické a duševní zdraví a v některých případech na pohlaví, věku a zdravotním stavu oběti (...).

98. Špatné zacházení, které dosahuje této minimální úrovně závažnosti, s sebou obvykle nese skutečné fyzické zranění nebo intenzivní fyzické či duševní utrpení. Nicméně i v případě, že tyto skutečnosti neexistují, může být zacházení, které ponižuje nebo pokořuje jednotlivce, projevuje nedostatek úcty k jeho lidské důstojnosti nebo ji snižuje, nebo vyvolává pocity strachu, úzkosti nebo méněcennosti, které jsou schopny zlomit morální a fyzickou odolnost jednotlivce, shledáno ponižujícím (...).

99. (...) Stát musí zajistit, aby osoba byla vězněná v podmínkách, které jsou slučitelné s úctou k lidské důstojnosti, aby způsob a metoda výkonu opatření nevystavovala osobu strachu nebo útrapám v intenzitě přesahující nevyhnutelnou

míru utrpení spojenou s uvězněním, a aby vzhledem k praktickým nárokům uvěznění bylo přiměřeně zajištěno její zdraví a blaho (...).

100. Ani absence úmyslu ponížít nebo pokořit vězněnou osobu umístěním do špatných podmínek, ačkoli je faktorem, který je třeba vzít v úvahu, nevylučuje, že bude přesvědčivě zjištěno, že došlo k porušení článku 3 Úmluvy (...). Je povinností žalované vlády uspořádat svůj vězeňský systém tak, aby byla zajištěna úcta k důstojnosti vězňů, a to bez ohledu na finanční nebo logistické obtíže (...).

101. Při posuzování podmínek věznění je třeba zohlednit kumulativní účinky těchto podmínek (...). V úvahu je třeba vzít i délku doby, po kterou je osoba držena v konkrétních podmínkách (...).

Muršić proti Chorvatsku

č. 7334/13, rozsudek velkého senátu ze dne 20. října 2016

„51. (...) aby mohlo být zacházení považováno za ponižující (...), postačuje, je-li oběť pokořena ve svých vlastních očích (...).“

Iwánczuk proti Polsku

č. 25196/94, rozsudek ze dne 15. listopadu 2001

K použitelnosti článku 8 Úmluvy

„43. Pokud nějaké opatření není v rozporu s čl. 3, může stále porušovat čl. 8 Úmluvy, který poskytuje mj. ochranu fyzické a morální integrity v rámci respektování soukromého života (...).“

Wainwright proti Spojenému království

č. 12350/04, rozsudek ze dne 26. září 2006

Prokazování materiálních podmínek věznění

„127. (...) Soud má na paměti zejména objektivní obtíže, s nimiž se stěžovatelé setkávají při shromažďování důkazů k prokázání svých tvrzení o podmínkách jejich věznění. Přesto musí stěžovatelé v těchto případech podrobně a důsledně popsat skutečnosti, které jsou předmětem stížnosti (...). V některých případech jsou stěžovatelé schopni předložit alespoň některé důkazy na podporu svých stížností. Soud považoval za důkazy například písemná prohlášení spoluvězňů nebo, pokud to bylo možné, fotografie, které stěžovatelé poskytli na podporu svých tvrzení (...).“

128. Po předložení věrohodného a přiměřeně podrobného popisu tvrzených ponižujících podmínek věznění, které představují zjevný případ špatného zacházení, se důkazní břemeno přenáší na žalovanou vládu, která jediná má přístup k informacím, jež mohou tato tvrzení potvrdit nebo vyvrátit. Je zejména povinna shromáždit a předložit příslušné dokumenty a poskytnout podrobný popis podmínek věznění stěžovatele. Soud by měl při rozhodování v této věci vycházet rovněž z příslušných informací o podmínkách věznění od jiných mezinárodních institucí, například Výboru pro zabránění mučení, a od příslušných vnitrostátních orgánů a institucí (...).

Muršić proti Chorvatsku

č. 7334/13, rozsudek velkého senátu ze dne 20. října 2016

K velikosti ubytovací plochy v cele

„115. (...) nelze spatřovat žádný rozdíl ve vztahu k uplatnění minimálního standardu 3 m² podlahové plochy na vězněnou osobu v cele pro více osob, pokud jde o osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a osoby ve vazbě.

(...)

137. Klesne-li prostor, který má jedna vězněná osoba k dispozici, pod 3 m² podlahové plochy v cele pro více osob, je nedostatek prostoru považován za tak závažný, že existuje silná domněnka porušení článku 3. Důkazní břemeno leží na žalované vládě, která může tuto domněnku vyvrátit tím, že prokáže, že existují faktory, které jsou schopny dostatečně kompenzovat nedostatek prostoru na osobu (...).

138. Silnou domněnku porušení článku 3 lze obvykle vyvrátit pouze tehdy, pokud jsou zároveň splněny níže uvedené faktory:

- 1) snížení požadovaného prostoru na osobu 3 m² je krátkodobé, příležitostné a drobné (...);
- 2) toto snížení doprovází dostatek volného pohybu mimo celu a přiměřené aktivity mimo celu (...);
- 3) stěžovatel je umístěn v zařízení, které je obecně považováno za vyhovující, a neexistují žádné další přitěžující aspekty podmínek jeho věznění (...).

139. V situacích, kdy se jedná o vězeňskou celu – s rozlohou 3 až 4 m² prostoru na jednoho vězně –, zůstává faktor prostoru důležitým hlediskem při posuzování přiměřenosti podmínek věznění Soudem. V těchto případech bude shledáno porušení článku 3, pokud je faktor prostoru spojen s dalšími aspekty nevyhovujících fyzických podmínek věznění, které se týkají zejména přístupu k pohybu na čerstvém vzduchu, přirozeného světla nebo vzduchu, dostupnosti větrání, přiměřené teploty v místnosti, možnosti používat toaletu v soukromí a dodržování základních hygienických požadavků (...).

140. (...) v případech, kdy má vězněná osoba k dispozici více než 4 m² prostoru na osobu ve vězeňské cele pro více osob, a kdy tedy nevzniká problém s prostorem, zůstávají pro posouzení přiměřenosti podmínek věznění stěžovatele podle článku 3 Úmluvy Soudem významné další výše uvedené aspekty fyzických podmínek věznění.“

Muršić proti Chorvatsku

č. 7334/13, rozsudek velkého senátu ze dne 20. října 2016

Hygienické a sanitární podmínky

„34. (...) Ve vztahu k sanitárním a hygienickým zařízením, Soud znovu připomíná, že přístup k důstojným toaletám v případě potřeby a udržování řádných hygienických podmínek mají prvořadý význam pro lidskou důstojnost a že vězni by měli mít snadný přístup k hygienickým zařízením, která by chránila jejich soukromí (...).“

Clasens proti Belgii

č. 26564/16, rozsudek ze dne 28. května 2019

„241. Jde-li zejména o přístup k toaletám, záchodové mísy umístěné v rohu cely, které buď nejsou odděleny od obytného prostoru, nebo jsou odděleny jedinou přepážkou vysokou jeden nebo jeden a půl metru, jsou nejen nevhodné z hygienického hlediska, ale také zbavují vězně používajícího toaletu jakéhokoli soukromí, protože zůstává po celou dobu na očích ostatním vězňům sedícím na lůžkách a také dozorcům, kteří se dívají kukátkem. To může být obzvláště těžké pro vězně, kteří trpí zdravotními potížemi ovlivňujícími jejich trávicí systém (...).

242. Problémy mohou nastat také v souvislosti s praktickými opatřeními a časem určeným na sprchování, zejména pokud je počet funkčních sprchových hlavice omezený a vězni jsou do koupelny voděni ve skupinách (...).

243. Dalším hygienickým problémem (...) je zamoření šváby, hlodavci, blechami, vešmi, štěnicemi a další havěť. Vězeňské orgány by měly toto zamoření řešit zajištěním odpovídajících dezinfekčních zařízení, čisticích prostředků a pravidelnou deratizací a kontrolou cel, zejména ložního prádla, matrací a prostor sloužících k uchovávání potravin (...).

Neshkov a ostatní proti Bulharsku

č. 36925/10, rozsudek ze dne 27. ledna 2015

Další podmínky

„233. (...) pro posouzení souladu s článkem 3 Úmluvy jsou důležité i další aspekty fyzických podmínek zbavení svobody. Mezi tyto prvky patří zejména přístup k venkovnímu vyžití, přirozené světlo nebo vzduch, dostupnost větrání, přiměřenost opatření pro vytápění (...).

234. (...) je třeba věnovat zvláštní pozornost dostupnosti a délce trvání venkovních vycházek a podmínkám, za kterých je mohou vězni absolvovat. Vězeňské standardy stanovené CPT se o takovém cvičení výslovně zmiňují a považují za základní záruku blaha vězňů, že všem bez výjimky musí být umožněno alespoň jednohodinové cvičení na čerstvém vzduchu každý den, nejlépe jako součást širšího programu aktivit mimo celu. Tyto standardy také říkají, že prostory pro venkovní cvičení by měly být přiměřeně prostorné a pokud možno by měly poskytovat úkryt před nepřízní počasí (...).

235. Krátká doba trvání venkovního cvičení může být faktorem, který zhoršuje situaci vězně, jenž je po zbytek času uzavřen ve své cele (...).

236. Relevantní jsou také fyzické charakteristiky zařízení pro venkovní cvičení. Například vycházkový dvůr, který je jen o dva metry čtvereční větší než cela, je obklopen třemi metry vysokými zdmi a má otvor do nebe zakrytý kovovými mřížemi a hustou sítí, nenabízí vězňům náležitě možnosti pro rekreaci a zotavení (...).

237. Je velmi důležité, aby vězni měli v celách volný a dostatečný přístup k přirozenému světlu a čerstvému vzduchu. Například kovové okenice nebo šikmé desky namontované na oknech mají za následek, že vězňům znemožňují přístup k přirozenému světlu a brání přístupu čerstvého vzduchu do cel a vytvářejí příznivé podmínky pro šíření nemocí, zejména tuberkulózy (...).

238. Omezení přístupu k přirozenému světlu a vzduchu v důsledku montáže kovových okenic může vážně zhoršit situaci vězňů držených v již tak přeplněné cele a může výrazně svědčit ve prospěch zjištění porušení článku 3 Úmluvy. Přesto, pokud neexistují žádné známky přeplněnosti nebo špatného fungování ventilačního systému a umělého osvětlení, nedosahuje negativní účinek žaluzií sám o sobě prahu závažnosti požadovaného podle tohoto článku (...).

239. Na druhou stranu by se volné proudění vzduchu nemělo zaměřovat s nevhodným vystavením nepříznivým vnějším podmínkám, včetně extrémního horka v létě nebo mrazu v zimě. Vězněné osoby se mohou například ocitnout ve zvláště nepříznivých podmínkách, protože okno jejich cely bylo opatřeno okenicemi, ale chybí mu zasklení, v důsledku čehož trpí jak nedostatečným přístupem slunečního světla a vzduchu, tak jsou vystaveni nízkým teplotám (...).

Neshkov a ostatní proti Bulharsku

č. 36925/10, rozsudek ze dne 27. ledna 2015

Stravování

„130. (...) zjevný nedostatek stravy (...) může sám o sobě vyvolat otázku na poli článku 3 Úmluvy (...).

Dudchenko proti Rusku

č. 37717/05, rozsudek ze dne 7. listopadu 2017

„106. (...) Soud na základě jídelníčku neshledal, že by strava byla nekvalitní nebo nedostatečná.“

Alexov proti Bulharsku

č. 54578/00, rozsudek ze dne 22. května 2008

Kouření

„48. Stát je povinen, bez ohledu na logistické a finanční problémy, organizovat svůj vězeňský systém tak, aby zajistil respektování lidské důstojnosti vězňů (...). To může zahrnovat povinnost státu přijmout opatření na ochranu vězně před škodlivými účinky pasivního kouření, pokud to s ohledem na lékařská vyšetření a doporučení ošetřujících lékařů vyžaduje jeho zdravotní stav.“

Elefteriadis proti Rumunsku

č. 38427/05, rozsudek ze dne 15. ledna 2011

Sledování vězně v cele prostřednictvím kamer

„82. V souvislosti s právem osoby zbavené svobody na respektování jejího soukromého života Soud shledal, že umístění osoby pod trvalý dohled kamer během jejího zbavení svobody – což samo o sobě znamená značné omezení soukromí osoby – je třeba považovat za závažný zásah do práva jednotlivce na respektování jeho soukromí, které spadá pod pojem „soukromý život“, a tím se dostává do hry článek 8 Úmluvy (...).“

Gorlov a ostatní proti Rusku

č. 27057/06 a další, rozsudek ze dne 2. července 2019

Požadavky na vzhled vězně

„57. Byť Soud uznává, že smluvní státy jsou v zásadě oprávněny stanovit určité požadavky týkající se osobního vzhledu vězněných osob, opakuje, že jakákoli taková omezení musí odpovídat požadavkům nezbytnosti a přiměřenosti ve smyslu čl. 8 odst. 2 Úmluvy (...).“

Biržietis proti Litvě

č. 49304/09, rozsudek ze dne 14. června 2016

K existenci pozitivních závazků státu

„36. Ačkoli cílem článku 8 je (...) ochrana osoby před svévolnými zásahy ze strany veřejných orgánů, toto ustanovení nenutí stát pouze zdržet se takových zásahů. Kromě tohoto primárně negativního závazku mohou existovat i pozitivní povinnosti, které jsou neodmyslitelně spjaty se zajištěním účinného respektování soukromého a rodinného života. Tyto povinnosti mohou zahrnovat přijetí opatření, která mají zajistit respektování soukromého a rodinného života i v oblasti vzájemných vztahů mezi jednotlivci. Hranici mezi pozitivními a negativními závazky státu podle článku 8 nelze přesně definovat. Použitelné zásady jsou nicméně podobné. V obou případech je zejména třeba brát ohled na spravedlivou rovnováhu, kterou je třeba nalézt mezi protichůdnými zájmy.“

Szafrański proti Polsku

č. 17249/12, rozsudek ze dne 15. prosince 2015

Izolace vězněné osoby

„44. (...) všechny formy izolace bez odpovídající psychické a fyzické stimulace mohou mít v dlouhodobém horizontu škodlivé účinky, které vedou ke zhoršení duševních schopností a sociálních dovedností (...). Umístění do cely s další osobou může mít podobné negativní účinky, pokud obě osoby zbavené svobody musí strávit roky zavřené v jedné cele bez jakékoli účelné činnosti, přiměřeného přístupu k venkovnímu pohybu nebo kontaktům s vnějším světem (...).

45. (...) pouze zvláštní bezpečnostní důvody, seznané v průběhu zbavení svobody, mohou ospravedlnit dlouhodobou izolaci (...). Podle stejné logiky je pro dlouhodobé držení vězňů po dvou v cele vyžadováno náležité zdůvodnění, je-li intenzita a trvání jejich izolace natolik významná, že je její účinek srovnatelný s držením v izolaci (...).“

N. T. proti Rusku

č. 14727/11, rozsudek ze dne 2. června 2020

„40. Při posuzování, zda samovazba spadá do působnosti článku 3 Úmluvy, je třeba brát v úvahu konkrétní podmínky, přísnost opatření, jeho délku, sledovaný cíl a jeho účinky na dotyčnou osobu (...). V tomto ohledu délka předmětné doby vyžaduje pečlivé přezkoumání Soudem stran jejího zdůvodnění, nutnost přijetí opatření a přiměřenost s ohledem na jiná možná omezení, záruky poskytnuté stěžovateli, aby se zabránilo svévoli, a opatření, která orgány přijaly, aby se ujistily, že fyzický a psychický stav stěžovatele umožňuje jeho pobyt v izolaci (...).“

X proti Turecku

č. 24626/09, rozsudek ze dne 9. října 2012

„(...) ačkoli důvody veřejného pořádku mohou vést státy k zavedení různých režimů zbavení svobody pro určité kategorie vězněných osob, článek 3 nicméně vyžaduje, aby státy zajistily, že osoba bude vězněna v podmínkách, které jsou slučitelné s respektováním její lidské důstojnosti, že způsob a metoda výkonu opatření ji nevystaví strachu nebo útrapám, jejichž intenzita přesáhne nevyhnutelnou míru utrpení spojenou se zbavením svobody, a že vzhledem k praktickým požadavkům věznění bude přiměřeně zajištěno její zdraví a blaho (...).

(...) naprostá smyslová izolace ve spojení s úplnou sociální izolací může zničit osobnost a představovat formu nelidského zacházení, které nelze ospravedlnit požadavky na bezpečnost ani žádným jiným důvodem. Na druhou stranu, zákaz kontaktů s ostatními vězni z bezpečnostních, disciplinárních nebo ochranných důvodů sám o sobě nepředstavuje nelidské zacházení nebo ponižující trestání (...). Při posuzování, zda opatření může v daném případě spadat do působnosti článku 3, je třeba přihlídnout ke konkrétním podmínkám, přísnosti opatření, jeho trvání, sledovanému cíli a jeho účinkům na dotyčnou osobu.“

Van der Graaf proti Nizozemsku

č. 8704/03, rozhodnutí ze dne 1. června 2004

Z další judikatury

K použitelnosti článku 3 Úmluvy

Ribár proti Slovensku

č. 56545/21, rozsudek ze dne 12. prosince 2024

Senát první sekce Soudu neshledal porušení článku 3 Úmluvy kvůli podmínkám výkonu vazby stěžovatele, který po dobu přibližně cca 16 měsíců sám obýval sdílenou vězeňskou celu určenou pro dvě osoby a mohl se pohybovat mimo celu po dobu jedné hodiny denně, resp. půlhodiny denně během pandemie Covid-19, aniž by měl k dispozici nějaký

smysluplné venkovní aktivity. I přes omezené venkovní aktivity mimo celu Soud uvedl, že cela měla rozlohu 8,02 m², nepočítaje v to hygienické zařízení, stěžovatel si mohl v cele číst, cvičit a koukat na televizi a byt' celu obýval sám, stalo se tak na základě jeho vlastní žádosti.

Ciupercescu proti Rumunsku (č. 3)

č. 41995/14 a 50276/15, rozsudek ze dne 7. ledna 2020

Senát čtvrté sekce Soudu neshledal porušení článku 3 Úmluvy kvůli materiálním podmínkám věznění stěžovatele v době, kdy měl k dispozici 4,9 m² ubytovací plochy ve sdílené cele; byt' se stěžovatel musel stravovat v cele, neexistovaly zde žádné další extrémní podmínky a zároveň se mohl volně pohybovat mimo celu po dobu až 8 hodin denně.

Jirsák proti České republice

č. 8968/08, rozsudek ze dne 5. dubna 2012

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal, že podmínky stěžovatelova zbavení svobody nedosáhly minimálního stupně závažnosti, při němž by se rovnaly ponižujícímu nebo nelidskému zacházení ve smyslu článku 3 Úmluvy. Ubytovací plocha, připadající na stěžovatele v cele, činila 3,6 m² a nelze tedy říci, že by byl po dobu pobytu v cele nucen zdržovat se jen na lůžku. Zároveň trávil každý pracovní den devět hodin na pracovišti mimo celu a další hodinu na vycházkovém dvoře. Mohl také provozovat další volnočasové aktivity mimo celu. Nadto se v cele nacházela dvě velká okna s možností je kdykoli otevřít, toaleta byla umístěna v samostatné místnosti s funkčními dveřmi, a poskytovala tak dostatečný pocit soukromí. Cela byla také vybavena umyvadlem s tekoucí studenou vodou. Byt' stěžovatel neměl možnost kdykoli se osprchovat teplou vodou, nebránilo mu to provádět hygienu do takové míry, která by byla neslučitelná s článkem 3, neboť se mohl umýt každý den po práci.

K použitelnosti článku 8 Úmluvy

Szafranski proti Polsku

č. 17249/12, rozsudek ze dne 15. prosince 2015

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že samotné nedostatečné oddělení toalet od zbytku cely prostřednictvím dřevotřískové přepážky a bez dveří nevystavilo stěžovatele za okolností dané věci ponižujícímu zacházení či trestání v rozporu s článkem 3 Úmluvy. Takovéto podmínky výkonu trestu ale představovaly porušení práva článku 8 Úmluvy, protože vnitrostátní orgány nesplnily svůj pozitivní závazek zajistit stěžovateli minimální úroveň soukromí.

Brândușe proti Rumunsku

č. 6586/03, rozsudek ze dne 7. dubna 2009

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně konstatoval porušení článku 8 Úmluvy kvůli silnému obtěžování zápachem, který musela stěžovatelka snášet při pobytu v cele, způsobeného skládkou odpadu v bezprostřední blízkosti věznice. Soud zohlednil, že podle odborných studií byla existence skládky neslučitelná s požadavky na ochranu životního prostředí, že existuje vysoká míra znečištění překračující stanovené normy, že lidé žijící v blízkosti

„67. (...) Ačkoli se zdravotní stav stěžovatelky v důsledku blízkosti bývalé skládky odpadu nezhorsil, podle Soudu tento faktor sám o sobě nemůže vést k závěru, že se článek 8 neuplatní. Má za to, že s ohledem na závěry výše uvedených studií a délku doby, po kterou byla stěžovatelka vystavena předmětnému obtěžování, byla kvalita jejího života a pohoda ovlivněna způsobem, který nepříznivě ovlivnil její soukromý život a nebyl pouhým důsledkem systému zbavení svobody. (...) navíc se týkají jediného „životního prostoru“, který měla stěžovatelka po několik let k dispozici. Soud se proto domnívá, že článek 8 je v tomto případě použitelný.“

musí snášet značné obtěžování zápachem, že vnitrostátní orgány nepřijaly opatření k zajištění přístupu k informacím, resp. k likvidaci či rekultivaci skládky.

K velikosti ubytovací plochy

Muršić proti Chorvatsku

č. 7334/13, rozsudek velkého senátu ze dne 20. října 2016

Velký senát Soudu jednomyslně rozhodl, že stěžovatel byl pobytem po dobu 27 dnů nepřetržitě ve sdílené cele, ve které na každého vězně připadala ubytovací plocha menší než 3 m², vystaven ponižujícímu zacházení ve smyslu článku 3 Úmluvy. Naopak Soud shledal deseti hlasy proti sedmi, že umístěním stěžovatele do cel, kde na něj připadala ubytovací plocha menší než 3 m², po dobu několika krátkých časových intervalů (od jednoho do osmi dnů, celkem 23 dní) k porušení článku 3 Úmluvy nedošlo. K závěru o neporušení Soud dospěl třinácti hlasy proti čtyřem i ve vztahu k obdobím, kdy byl stěžovatel umístěn na cele, kde disponoval ubytovací plochou o rozměru mezi 3 a 4 m².

Kargakis proti Řecku

č. 27025/13, rozsudek ze dne 14. ledna 2021

Senát první sekce Soudu jednomyslně konstatoval porušení článku 3 Úmluvy kvůli nezajištění důstojných podmínek ve věznici invalidnímu stěžovateli, byť ten měl na sdílené cele více než 4 m² ubytovací plochy. To z důvodu, že podmínky nevyhovovaly specifickému stavu stěžovatele, který byl na kolečkovém křesle a který například neměl zajištěn přístup na vězeňský dvůr.

Ulemek proti Chorvatsku

č. 21613/16, rozsudek ze dne 31. října 2019

Senát první sekce Soudu jednomyslně neshledal porušení článku 3 Úmluvy v situaci, kdy měl stěžovatel toliko po dobu 10 dnů k dispozici méně než 3 m² ubytovací plochy ve sdílené cele. Soud zohlednil, že uvedená doba bezprostředně předcházela propuštění stěžovatele na svobodu, cela se nikdy nezamykala, stěžovatel tak mohl pobývat i mimo ni. Měl rovněž k dispozici řadu volnočasových aktivit a další zařízení mimo celu kvůli blízkému se propuštění.

Mandić a Jović proti Slovinsku

č. 5774/10 a 5985/10, rozsudek ze dne 20. října 2011

Senát páté Sekce Soudu jednomyslně shledal porušení článku 3 Úmluvy, pokud měli stěžovatelé k dispozici méně než 3 m² ubytovací plochy ve sdílené cele, třebaže mohli každý den využít dvě hodiny na vycházku po venkovním dvoře a další dvě hodiny týdně v odpočinkové místnosti. Soud zohlednil, že venkovní dvůr nebyl zastřešený, vězni ho tak jen těžko mohli smysluplně využívat za špatného počasí. Stěžovatelé sice mohli v cele sledovat televizi, poslouchat rádio a číst knihy, to ale nenahrazovalo nedostatek možnosti cvičit nebo trávit čas mimo přeplněnou celu. Nadto teploty v celách v pozdních odpoledních hodinách se v průměru pohybovaly kolem 28°C a občas mohly přesáhnout i 30°C. V létě tak byly podmínky věznění stěžovatelů zhoršeny velmi vysokými teplotami v cele.

Hygienické a sanitární podmínky

Szafrański proti Polsku

č. 17249/12, rozsudek ze dne 15. prosince 2015

Senát čtvrté sekce Soudu jednomyslně rozhodl, že nedostatečné oddělení toalet od zbytku cely prostřednictvím dřevotřískové přepážky a bez dveří představovaly porušení práva článku 8 Úmluvy, protože vnitrostátní orgány nesplnily svůj pozitivní závazek zajistit stěžovateli minimální úroveň soukromí.

Canali proti Francii

č. 40119/09, rozsudek ze dne 26. dubna 2013

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl o porušení článku 3 Úmluvy kvůli kumulativnímu účinku podmínek, když toaleta v cele stěžovatele sice byla oddělena zídkou, ale nebyla vybavena dveřmi ani plentou, navíc se nacházela cca 90 cm od postelí. Stěžovatel a jeho spolubydlící tak museli vykonávat potřebu v přítomnosti spoluvězně bez jakéhokoli soukromí. Situaci stěžovatele dále zhoršovala špína v umývárkách a ve sprchách a že mimo celu mohl trávit jen jednu hodinu denně při vycházkách na vězeňském dvoře.

Melnitis proti Lotyšsku

č. 30779/05, rozsudek ze dne 28. února 2012

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně shledal porušení článku 3 Úmluvy z důvodu neposkytnutí základních prostředků osobní hygieny stěžovateli po dobu několika měsíců. Podle Soudu je neslučitelné s respektováním lidské důstojnosti, pokud osoba nemůže udržovat po delší dobu osobní hygienu, přičemž možnost zakoupit si předměty ve vězeňském obchodě nebo je obdržet jiným způsobem nezbavuje stát jeho závazků vyplývajících z Úmluvy.

Valašinas proti Litvě

č. 44558/98, rozsudek ze dne 24. července 2001

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně dospěl k závěru, že podmínky věznění stěžovatele na zvláštním i běžném oddělení nedosáhly minimálního práhu závažnosti a nedošlo k porušení článku 3 Úmluvy. Soud zohlednil, že hygienická zařízení, sestávající z toalet a sprchy, se nacházela v odděleném prostoru a mohla být stěžovatelem používána kdykoli mezi budíčkem a večerkou, stěžovatel nebyl nucen toaletu používat v přítomnosti jiného vězně, ložnice byla vybavena adekvátními lůžkovinami, které se pravidelně praly a sušily v prádelně věznice, případně si stěžovatel mohl vyprat své prádlo v prostoru hygienických zařízení a usušit ho na dvoře nebo radiátorech. Ložnice, kuchyň a společenská místnost byly vybaveny nábytkem pro osobní potřeby a audiovizuálním zařízením pro relaxaci.

Další podmínky

Pavlenko proti Rusku

č. 42371/02, rozsudek ze dne 1. dubna 2010

Senát první sekce Soudu jednomyslně konstatoval neporušení článku 3 Úmluvy v případě stěžovatele, který si stěžoval na omezený přístup přirozeného světla a vzduchu do cely. Byť stěžovatel mohl pociťovat určité obtíže z důvodu malé velikosti okna a přítomnosti okenic na něm, neexistoval žádný důkaz, že by vnitřní osvětlení nebo ventilační systém

„38. (...) Z judikatury Soudu tedy vyplývá, že vnitrostátní orgány mají pozitivní povinnost zajistit přístup k hygienickým zařízením, která jsou oddělena od zbytku vězeňské cely způsobem, který vězňům zajistí minimální soukromí (...).
39. (...) stěžovatel byl umístěn do deseti cel, z nichž sedm mělo ne zcela oddělené hygienické zařízení. V těchto celách musel používat toaletu v přítomnosti ostatních vězňů, a byl tak zbaven základní úrovně soukromí v každodenním životě (...).“

byly nedostatečné. Nadto se stěžovatel mohl účastnit každodenních venkovních aktivit spolu s ostatními vězni a komunikovat s vnějším světem, včetně svého právního zástupce nebo rodiny.

Kuparadze proti Gruzii

č. 30743/09, rozsudek ze dne 21. září 2017

Senát páté sekce Soudu jednomyslně shledal, že umístění stěžovatelky do samostatného oddělení pro mladistvé pachatele a materiální podmínky zbavení svobody v tomto oddělení nevedly za okolností dané věci k ponižujícímu zacházení či trestání v rozporu s článkem 3 Úmluvy. Soud konstatoval, že samotné umístění do oddělení pro mladistvé pachatele, které vězeňské orgány vytvořily v rámci běžného vězeňského zařízení, nezakládá bez dalšího rozpor s daným článkem. Současně stěžovatelka měla k dispozici minimálně 4 m² osobního prostoru ve sdílené cele a v rámci celkových podmínek Soud zohlednil i to, že měla možnost se setkávat s psychologem přítomným v prostorách, kdykoli se sprchovat a pokračovat ve vzdělávání.

Sylla a Nollomont proti Belgii

č. 37768/13 a 36467/14, rozsudek ze dne 16. května 2017

Senát druhé sekce Soudu jednomyslně shledal porušení článku 3 Úmluvy u druhého stěžovatele, který sice měl k dispozici více než 4 m² bytovací plochy ve sdílené cele, ale ostatní podmínky zbavení svobody považoval za neadekvátní. Konkrétně vzal v úvahu nedostatek aktivit, vystavení pasivnímu kouření a nedostatku soukromí při používání toalety; vystavení stěžovatele pasivnímu kouření, třebaže samo o sobě nevedlo k závěru o porušení článku 3 Úmluvy, lze tak považovat za další přitěžující faktor jinak neadekvátních podmínek ve věznici.

Stravování

Korneykova a Korneykov proti Ukrajině

č. 56660/12, rozsudek ze dne 24. března 2016

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně shledal porušení článku 3 Úmluvy z důvodu neposkytnutí dostatečné a plnohodnotné stravy vězenkyni kojící dítě a kvůli dalším nevyhovujícím podmínkám věznění. Podle Soudu se nelze povinnosti poskytovat stravu zprostit absencí omezení počtu přijatých balíčků s jídlem od příbuzných. To platí tím spíše u kojících vězeňkyň. Současně Soud podtrhl význam zajištění odpovídajících hygienických podmínek pro novorozené dítě a kojící vězeňkyni zejména dostatečné zásobování vodou.

Vlasov proti Rusku

č. 78146/01, rozsudek ze dne 12. června 2008

Senát první sekce Soudu jednomyslně shledal porušení článku 3 Úmluvy kvůli neposkytnutí dostatečné a plnohodnotné stravy stěžovateli ve dnech, kdy se účastnil soudních jednání. Stát nese odpovědnost za blaho osob zbavených svobody a dané povinnosti se nemůže zprostit poukazováním na možnost osoby zajistit si vlastní jídlo.

Valašinas proti Litvě

č. 44558/98, rozsudek ze dne 24. července 2001

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně dospěl k závěru, že podmínky stravování stěžovatele ve věznici nebyly ponižující ve smyslu článku 3 Úmluvy. Byť počet židlí byl ve vězeňské jídelně omezený, stravování bylo organizováno postupným

příchodem vězňů. Nebylo prokázáno, že by kterýkoli vězeň kdykoli odešel bez stravy kvůli přeplněnosti jídelny. Soud je přesvědčen, že hygiena jídelny a podávané stravy byla pravidelně kontrolována příslušnými orgány a neexistuje žádný důkaz, že by stěžovatel, nebo jakýkoli jiný vězeň, utrpěl fyzickou újmu kvalitou stravování v jídelně. Podle názoru Soudu mohla možnost zásilek stravy od příbuzných, nebo nákupu v obchodě věznice, kompenzovat stěžovatelovu nespokojenost s možnou monotónní dietou poskytovanou jídelnou.

Kouření

Ciupercescu proti Rumunsku (č. 3)

č. 41995/14 a 50276/15, rozsudek ze dne 7. ledna 2020

Senát čtvrté sekce Soudu konstatoval, že stěžovatel neutrpěl podstatnou újmu v souvislosti s tvrzeným porušením článku 3 Úmluvy kvůli údajnému vystavení pasivnímu kouření v průběhu jeho převozů k soudním jednáním; i pokud by to podle Soudu byla pravda, vzhledem k omezené délce trvání nedosáhlo zacházení hranice ponižujícího zacházení zakázaného článkem 3 Úmluvy.

Elefteriadis proti Rumunsku

č. 38427/05, rozsudek ze dne 25. ledna 2011

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně shledal porušení článku 3 Úmluvy, když stát nepřijal opatření na ochranu stěžovatele, který trpěl plicním onemocněním a sdílel celu společně s dvěma kuřáky, před škodlivými účinky pasivního kouření, byť podle lékařských vyšetření a doporučení to bylo nezbytné ze zdravotních důvodů. To i přesto, že stěžovatel měl umožněny každodenní vycházky na vězeňském dvoře, sportovní aktivity třikrát týdně a relativně velkou celu s přirozeným světlem a větráním, která nebyla přeplněná. Tyto okolnosti, jakkoli pozitivní, však nepostačovaly k vyvážení škodlivých účinků pasivního kouření, které musel stěžovatel snášet v důsledku soužití s vězni, kteří kouřili.

Aparicio Benito proti Španělsku

č. 36150/03, rozhodnutí ze dne 13. listopadu 2006

Senát páté sekce Soudu jednomyslně rozhodl o nepřijatelnosti stížnosti stěžovatele, který namítal porušení Úmluvy, protože musel sdílet společné prostory s vězni – kuřáky a vězeňské orgány nevytvořily zvláštní prostory pro nekuřáky. Soud konstatoval, že v rámci členských států Rady Evropy neexistuje jednotný přístup stran zákazu kouření ve věznicích, resp. ve společných prostorách (televizní místnost), zároveň stěžovatel měl samostatnou celu a nedoložil žádné zdravotní obtíže.

Sledování vězně v cele prostřednictvím kamer

Gorlov a ostatní proti Rusku

č. 27057/06 a další, rozsudek ze dne 2. července 2019

Senát třetí sekce Soudu dospěl jednomyslně k závěru, že vnitrostátní právní úprava neposkytovala dostatečné záruky proti svévoli při sledování věznic, včetně nepřetržitého dohledu prostřednictvím kamer, a to i uvnitř cel, čímž došlo k porušení práva stěžovatelů na respektování soukromého života podle článku 8 Úmluvy.

Van der Graaf proti Nizozemsku

č. 8704/03, rozhodnutí ze dne 1. června 2004

Senát druhé sekce Soudu dospěl k jednomyslnému závěru o zjevné neopodstatněnosti stížnosti stěžovatele, který po dobu několika měsíců pobýval v cele pod trvalým dohledem kamer. Podle Soudu sice sledování kamerou mohlo stěžovateli způsobit pocity úzkosti z nedostatku soukromí, ale nebylo dostatečně prokázáno, že ho dané opatření skutečně vystavilo duševnímu utrpení takové intenzity, že by představovalo nelidské nebo ponižující zacházení ve smyslu článku 3 Úmluvy. Dohled kamer sice představoval závažný zásah do práva na respektování soukromého života stěžovatele, ale opatření mělo základ ve vnitrostátním právu, sledovalo legitimní cíl zabránit útěku nebo poškození zdraví stěžovatele a kvůli značnému znepokojení veřejnosti způsobenému trestným činem stěžovatele a významu jeho předvedení před soud lze daný zásah považovat za nezbytný v demokratické společnosti v zájmu veřejné bezpečnosti a předcházení výtržnostem a trestné činnosti, přičemž opatření bylo pravidelně přezkoumáváno v dvoutýdenních intervalech.

Požadavky na vzhled vězně

Biržietis proti Litvě

č. 49304/09, rozsudek ze dne 14. června 2016

Senát čtvrté sekce Soudu poměrem šesti hlasů k jednomu shledal porušení článku 8 Úmluvy, jelikož rozhodnutí stěžovatele, zda si nechá narůst vousy, souviselo s vyjádřením jeho osobnosti a individuální identity a vláda neprokázala existenci naléhavé společenské potřeby, která by odůvodňovala absolutní zákaz vousů u vězeňské populace. Nadto se zákaz zřejmě netýkal jiných typů vousů, jako jsou kníry nebo kotlety, což vyvolává obavy ze svévole.

Izolace vězněné osoby

N. T. proti Rusku

č. 14727/11, rozsudek ze dne 2. června 2020

Senát třetí sekce Soudu jednomyslně dospěl k závěru o porušení článku 3 Úmluvy u stěžovatele, který v rámci režimu pro osoby odsouzené k doživotnímu zbavení svobody čelil po dlouhou dobu izolaci, omezenému pohybu mimo celu a nedostatku účelné činnosti, což v souhrnu vedlo k intenzivnímu a dlouhodobému pocitu osamělosti a nudy a způsobovalo mu značné utrpení a v důsledku nedostatku vhodné psychické a fyzické stimulace mohlo vést k syndromu institucionalizace, tedy ke ztrátě sociálních dovedností, a individuálních osobnostních rysů.

Ramirez Sanchez proti Francii

č. 59450/00, rozsudek velkého senátu ze dne 4. července 2006

Velký senát soudu dvanácti hlasy proti pěti neshledal porušení článku 3 Úmluvy v případě stěžovatele – nebezpečného teroristy, kterého vězeňské orgány držely v izolaci od ostatních osob s výjimkou lékařů, duchovního a jeho právníků. Byť byl Soud znepokojen obzvláště dlouhou dobou, kterou stěžovatel pobýval v izolaci, přihlédl k tomu, že se jednalo o izolaci relativní, dále k vyhovujícím materiálním podmínkám věznění stěžovatele a k charakteru jeho osoby a nebezpečí, které představoval.

X proti Turecku

č. 24626/09, rozsudek ze dne 9. října 2012

Senát druhé sekce Soudu jednomyslně dospěl k závěru o porušení článku 3 Úmluvy v případě stěžovatele, kterého vězeňské orgány kvůli jeho sexuální orientaci umístily do samovazby po dobu téměř devíti měsíců z obavy o jeho bezpečnost a zacházení ze strany spoluvězňů, přičemž mu neumožnily jakýkoli kontakt s ostatními vězni ani jakékoli společenské aktivity, resp. přístup k venkovním vycházkám, a zároveň nesměl opustit celu vyjma návštěvy advokáta nebo účasti na soudních jednáních, která se konala přibližně jednou za měsíc. Podle Soudu byly podmínky věznění stěžovatele v rámci jeho relativní izolace způsobily způsobit mu duševní i fyzické utrpení a pocit hlubokého narušení jeho lidské důstojnosti.

Vyhledávání další judikatury na mezisoudy.cz pod hesly: materiální podmínky; hygienické podmínky; ostatní podmínky; přeplněnost; stravování; samovazba/izolace, osoba ve zranitelném postavení; respektování soukromého života

Další prameny mezinárodního práva

Evropská unie

- Listina základních práv EU (články 1, 4 a 7)
- Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/800 ze dne 11. května 2016 o procesních zárukách pro děti, které jsou podezřelými nebo obviněnými osobami v trestním řízení (bod 48, článek 12)

Rada Evropy

- Doporučení Výboru ministrů členským státům CM/Rec (2024)5 ze dne 9. října 2024 k etickým a organizačním aspektům využívání umělé inteligence a souvisejících digitálních technologií vězeňskými a probačními službami
(Recommendation CM/Rec(2024)5 of the Committee of Ministers to member States regarding the ethical and organisational aspects of the use of artificial intelligence and related digital technologies by prison and probation services)
- Doporučení Výboru ministrů členským státům Rec (2006)2-rev ze dne 1. července 2020 o Evropských vězeňských pravidlech (Část II)
(Recommendation no. Rec(2006)2-rev of the Committee of Ministers to member States on the European Prison Rules)
- Doporučení Výboru ministrů členským státům CM/Rec (2012)12 ze dne 10. října 2012 o zahraničních vězňích
(Recommendation CM/Rec(2012)12 of the Committee of Ministers to member States concerning foreign prisoners)
- Doporučení Výboru ministrů členským státům CM/Rec (2012) 5 ze dne 12. dubna 2012 k Evropskému etickému kodexu vězeňského personálu
(Recommendation CM/Rec(2012)5 of the Committee of Ministers to member States on the European Code of Ethics for Prison Staff)
- Doporučení Výboru ministrů členským státům CM/Rec (2008)11 ze dne 5. listopadu 2008 o Evropských pravidlech pro mladistvé pachatele podléhající sankcím či opatřením
(Recommendation CM/Rec(2008)11 of the Committee of Ministers to member States on the European Rules for juvenile offenders subject to sanctions or measures)
- Doporučení Výboru ministrů členským státům CM/Rec (2003)23 ze dne 9. října 2003 o přístupu vězeňské správy k odsouzeným na doživotí a jiným dlouhodobým trestům
(Recommendation CM/Rec(2003)23 of the Committee of Ministers to member States on the management by prison administrations of life sentence and other long-term prisoners)
- Doporučení Výboru ministrů členským státům CM/Rec (2003)20 ze dne 24. září 2003 o nových způsobech zvládání delikvence mládeže a úloze justice pro mladistvé
(Recommendation Rec(2003)20 of the Committee of Ministers to member states concerning new ways of dealing with juvenile delinquency and the role of juvenile justice)
- Doporučení Výboru ministrů členským státům R (99) 22 ze dne 30. září 1999 o přeplněnosti věznic a nárůstu vězeňské populace
(Recommendation R (99) 22 of the Committee of Ministers to member States concerning prison overcrowding and prison population inflation)

Organizace spojených národů

- [Mezinárodní pakt o občanských a politických právech](#) (článek 7)
- Standardní minimální pravidla pro zacházení s vězni (Pravidla Nelsona Mandely), rezoluce přijatá Valným shromážděním OSN dne 17. prosince 2015, A/RES/70/175, příloha (pravidla č. 1, 12–23, 105)
Standard Minimum Rules for the Treatment of Prisoners (the Nelson Mandela Rules), resolution adopted by the UN General Assembly on 17 December 2015, A/RES/70/175, annex (rules nos. 1, 12–23, 105)

- Pravidla pro zacházení s vězňenými ženami a nevazební opatření pro pachatelky trestných činů (Bangkoká pravidla), rezoluce přijatá Valným shromážděním OSN dne 21. prosince 2010, A/RES/65/229 (pravidla č. 1, 5, 48)

Rules for the Treatment of Women Prisoners and Non-custodial Measures for Women Offenders (the Bangkok Rules), resolution adopted by the UN General Assembly on 21 December 2010, A/RES/65/229 (rules nos. 1, 5, 48)

- Standardní minimální pravidla pro výkon soudnictví nad mládeží (Pekingský pravidla), rezoluce přijatá Valným shromážděním OSN dne 29. listopadu 1985, A/RES/40/33 (pravidla č. 13, 26–27)

Standard Minimum Rules for the Administration of Juvenile Justice (The Beijing Rules), resolution adopted by the UN General Assembly on 29 November 1985, 40/33 (rules nos. 13, 26–27)

- Pravidla na ochranu mladistvých zbavených osobní svobody, rezoluce přijatá Valným shromážděním OSN dne 14. prosince 1990, A/RES/45/113 (pravidla č. 12, 28–37, 87)

Rules for the Protection of Juveniles Deprived of their Liberty, resolution adopted by the UN General Assembly on 14 December 1990, 45/113 (rules nos. 12, 28–37, 87)

Česká právní úprava a praxe

- Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod (čl. 7 odst. 1 a 2, čl. 10 odst. 1 a 2)
- Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby (§ 6–7, § 9, § 11–12, § 20, § 26–27, § 28a)
- Vyhláška č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby (§ 4a, § 8–9, § 14–15, § 27, § 29–30, § 35–36, § 72–73, § 76, § 78a, § 79)
- Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody (§ 2, § 7, § 16, § 26, § 67, § 72–72a)
- Vyhláška č. 345/1999 Sb., řád výkonu trestu odnětí svobody (§ 15–19, § 21, § 35, § 50, § 77, § 82, § 89, § 91)
- Zákon č. 129/2008 Sb., o výkonu zabezpečovací detence (§ 2, § 15, § 20)
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 31/2021, zásady pro zpracování a vydání vnitřních řádů (čl. 3–6, čl. 21–22, čl. 26–28 přílohy č. 1; čl. 4, čl. 6–8, čl. 10, čl. 21–22 přílohy č. 2)
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 29/2020, kterým se stanoví podmínky pro výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody u matek nezletilých dětí ve Věznici Světlá nad Sázavou (§ 3, § 9–10)
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 24/2020, kterým se stanoví podmínky pro výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a výkon trestního opatření odnětí svobody těhotných žen (§ 2)
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 2/2020, o stravování (§ 2, § 8–9, § 23, § 32, § 34, § 37)
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 33/2019, o vězeňské a justiční strážní (§ 7, § 21)
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 48/2017, kterým se stanoví principy a pravidla zacházení s odsouzenými, kteří nejsou státními občany České republiky, ve výkonu trestu odnětí svobody (§ 5, § 7)
- Nařízení generálního ředitele Vězeňské služby č. 6/2012, o vystrojování obviněných, odsouzených a chovanců (§ 9, § 13, § 16–17)
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 8. srpna 2023, sp. zn. [IV. ÚS 1623/23#1](#) (k vystavování přímému ohrožení zdraví nuceným pobytem mezi kuřáky)
- Usnesení Ústavního soudu ze dne 27. června 2018, sp. zn. [III. ÚS 2864/16 #1](#) (k materiálním podmínkám výkonu trestu odnětí svobody)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. října 2024, sp. zn. [4 As 141/2024](#) (k umístění do sdílené cely s velmi nebezpečným spoluvězněm)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. února 2024, sp. zn. [10 As 250/22](#) (k evidování negativních poznatků o odsouzeném a vyplývajícím důsledkům)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. února 2024, sp. zn. [10 As 241/2022](#) (k velikosti ubytovací plochy ve sdílené cele)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. prosince 2023, sp. zn. [3 As 127/2022](#) (ke snímání prostoru cely kamerou)

- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. června 2023, sp. zn. [7 As 68/2023](#) (k vystavení pasivnímu kouření a nevyhovujícím hygienickým podmínkám v eskortní cele)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. února 2023, sp. zn. [3 As 201/2021](#) (k omezení kontaktu se spoluvězni kvůli dočasnému umístění do samostatné izolační cely)
- Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. února 2023, sp. zn. [5 As 126/2021](#) (k povinnosti požádat o dozor státního zástupce před podáním správní žaloby proti trvajícím zásahům ohledně podmínek v cele)
- Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 31. května 2021, sp. zn. [6 A 82/2020](#) (ke každodenním prohlídkám cely)
- Zpráva Veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 8. června 2023, sp. zn. [8/2023/NZ](#) (k nahrazení tureckých záchodů, k vybavení kuchyněk, k obměně jídelníčku)
- Zpráva Veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 21. listopadu 2022, sp. zn. [28/2022/NZ](#) (k výbavě ložnice, kuchyněk a zajištění dostatečného množství čistících prostředků)
- Zpráva Veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 16. srpna 2022, sp. zn. [22/2022/NZ](#) (k přístupnosti prostor pro lidi s omezením pohybu a pro lidi se smyslovým postižením, k vybavení vycházkových dvorů)
- Zpráva Veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 10. května 2022, sp. zn. [4/2022/NZ](#) (k oddělení toalet na celách od zbytku místnosti stavebně-technickou přepážkou za současného zajištění účinného odvětrávání, k zajištění možnosti praní vlastního oblečení)
- Souhrnná zpráva Veřejného ochránce práv z návštěv zařízení ze dne 26. května 2022, sp. zn. [50/2021/NZ](#) (vazební věznice; materiální podmínky)
- Zpráva Veřejného ochránce práv z návštěvy zařízení ze dne 3. srpna 2021, sp. zn. [17/2021/NZ](#) (k hromadnému systému ubytování)
- Souhrnná zpráva Veřejného ochránce práv z návštěv zařízení ze dne 9. června 2020, sp. zn. [19/2020/NZ](#) (věznice; materiální podmínky)
- Souhrnná zpráva Veřejného ochránce práv z návštěv zařízení ze dne 1. února 2019, sp. zn. [5/2019/NZ](#) (ústav pro výkon zabezpečovací detence)
- Zpráva o šetření Veřejného ochránce práv ze dne 26. září 2018, sp. zn. [5630/2018/VOP/JM](#) (k povinnosti zajistit vězněné osobě možnost se osprchovat před provedením plánované zdravotnické eskorty)
- Zpráva ze systematických návštěv věznic Veřejného ochránce práv ze dne 22. března 2016, sp. zn. [14/2014/NZ](#) (materiální podmínky a vybavení, hygiena a podmínky jejího zajištění, stravování)

Norská zkušenost (věznice Ringerike)

KRIMINALOMSORGEN – Norská vězeňská služba

Bezpečnost

- Důsledně se uplatňuje přístup zaměřený na dynamickou bezpečnost cílený na budování mezilidských a profesních schopností personálu; zejména na vytváření pozitivních vztahů mezi personálem a vězni a včasném rozpoznání obtíží u vězně.
- Omezuje se využívání technických prostředků ke sledování osob (stacionární kamery v malém počtu, osobní kamery ne), upřednostněn je přímý kontakt s vězni.
- Personál věznice u sebe běžně nenosí donucovací prostředky (úderné, slzotvorné prostředky apod.), jsou vybaveni pouze osobním nouzovým hlásičem k přivolání pomoci. Každý rok personál absolvuje výcvik v délce 18 hodin zaměřený na používání síly.
- Důkladné osobní prohlídky vězňů se provádějí za využití technických prostředků detekce (stacionární a ruční skenery).

- Ke zklidnění vězně je jako bezpečnostní opatření využíváno umístění do uzavřeného oddílu, v závažných případech se vězeň umísťuje do izolační cely na základě písemného rozhodnutí, proti kterému se může odvolat. Pravidelně se provádí přezkum nezbytnosti trvání umístění vězně do cely. Cella je vybavena pouze lůžkem s poutacími popruhy. Osoba je pod přímým dohledem personálu, který sedí v předsínce, vězně kontroluje přes průzor ve dveřích.

Ředitel věznice: Všechny naše snahy jsou zaměřeny na opětovné začlenění odsouzeného do společnosti. Řídíme se heslem, že vychováváme naše budoucí sousedy, aby veřejnost vnímala význam naší práce a pochopila úlohu vězeňské služby. Vězeň musí pochopit, že je v jeho vlastním zájmu následovat pravidla. Udržujeme dobré vztahy s odsouzenými. Například dozorcí večeří společně s vězni. Umožňuje jim to navazovat a prohlubovat vztahy s odsouzenými. Díky tomu personál také vnímá náladu vězňů, pomáhá nám to i včas reagovat na případné změny.

Soukromý a rodinný život

- Každý vězeň má vlastní celu; cela je vybavena odděleným sociálním zařízením, které obsahuje toaletu a umyvadlo, vězeň má na cele k dispozici stůl, varnou konvici a televizi.
- V rámci oddílu vězni sdílejí kuchyň a společenskou místnost, kde mohou probíhat volnočasové aktivity (např. pingpongový stůl, společenské hry, knihovna, Xbox konzole apod.).
- K udržování rodinného života slouží vězňům i online videohovory s členy rodiny. Vězni lze rovněž povolit návštěvy bez zrakové a sluchové kontroly s přespáním rodiny; tyto návštěvy probíhají v rodinném domě, který si vězni postavili v areálu věznice, dům má ložnici, dětský a obývací pokoj, kuchyň, k domu také náleží dvorek s možností venkovního pobytu.

Jiné aspekty

- Vězňům je umožněno kouření ve venkovních prostorách.
- Vězni mají omezený přístup k internetu – platforma určená pro vzdělávací účely.
- Věznice zřídila pracoviště v areálu – například truhlářskou dílnu.

Výzvy

- Závažný problém představuje pronikání mobilních telefonů do věznic.
- Dochází k nárůstu počtu vězňů s duševními obtížemi, kteří kvůli nedostatku kapacit psychiatrických zařízení končí ve věznicích. Věznice využívají lokální zdravotnický personál včetně specialistů na duševní zdraví.
- Dochází k nárůstu počtu vězňů odsouzených v souvislosti organizovanou trestnou činností (gangy), převážně se jedná o vězně s cizí státní příslušností.

Více informací o norském vězeňském systému, včetně aktuální koncepce vězeňství, naleznete na webových stránkách Kriminalomsorgen dostupných [zde](#).

Tato příručka má čistě informativní povahu a neobsahuje závazný právní výklad rozsudků a rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Jejich anotace, na které je v tomto dokumentu odkazováno, nejsou úředními rozhodnutími a nejsou závazné. Jsou však autorskými díly chráněnými autorským právem. Tento dokument jako celek ani jednotlivé anotace v něm obsažené proto nesmí být bez předchozího souhlasu státu reprezentovaného Ministerstvem spravedlnosti zpřístupňovány veřejnosti ani jinak užívány, zejména rozmnožovány, nad rámec volného užití dle § 30 autorského zákona a zákonných licencí dle § 31 a násl. tohoto zákona.